

Leitað verður eftir røttu javnvágini

Søluframsýningin í Listaskálanum á Ólavssøku verður væl vitjað, men summi halda, at okkurt av tí, sum verður sýnt fram, er á ov lágum støði

JÓANNES HANSEN

Hvat fyrri slag av framsýning er listaframsýningin í Listaskálanum á Ólavssøku. Spurningurin hevur verið havdur á lofti tey mongu seinastu árin, og orsøkin hevur verið og er tann sama. Listarliga støðið er so ymiskt, tí talið á teimum, sum hava hug at taka lut í framsýningini og talið á sýndum verkum hevur verið støðugt vaksandi.

Eingin í er um, at ætlanin var at skipa fyrri einari framsýning á høgum listarligum støði, tá fyrstu framsýningarnar vóru fyrreikaðar og mest sum bara kend listafólk tóku lut. At luttakaratalið er so nógv vaksið ber sjálvsagt við sær, at dygdin er misjovn, og nú tykist tað vera ein sjálffylgja, at á Ólavssøku eru nógv fleiri luttakarar enn í várframsýningini, sum partvis er ein avleiðing av broyttu Ólavssøkuframsýningini.

Orsøkirnar

Tað eru ivaleyst fleiri orsøkir til, at gongdin hevur verið soleiðis. Ein er, at føroysk listafólk hava givið øðrum íblástur. T.d. var tað ikki týðningarleyst, tá Listafelagið í 1958 og 1959 skipaði fyrri kvøldsskúla, har so kendir listamenn sum Janus Kamban, Jack Kamp-

mann og Ingálvur av Reyni undirvístu.

Millum næmingarnar taldust seinni kendu listamenninir Bárður Jákupsson og Tróndur Patursson og fleiri onnur, sum í tíðini aftaná gjørdu eitt sindur við listina.

Hóast tað framvegis verður sagt, at fólkaskúlin er ov bókligur og ikki gevur næmingunum nógv góðar umstøður at brúka evnini at skapa, so er sum heild stóru munur á nú og á tí, tað var nógvastaðni fyrr í tíðini.

Evning hevur verið lærugrein á læraraskúlinum í Danmark og í Føroyum í nógv ár, og tað hevur aftur havt við sær, at tilboðini, bæði í fólkaskúlanum og í kvøldsskúlanum hava verið alt meiri fjøltátt.

Næmingar við hug og hegni hava havt møguleikan at visa, hvat tey duga, summi hava við góðum rætti bjóða seg fram at taka lut í framsýningum, meðan tað hevur verið meiri torført at siggja hvønn rætt onnur høvdu at sýna fram, hóast tey vóru hugagóð. At taka dagar ímillum hetta hevur verið uppgávan hjá teimum sum gjøgnum árinu hava valt út. Viðhvørt hava tey verið bløðari, enn tey hava verið aðrar tíðir.

Fyrsti neistin

Fyrsta Ólavssøkuframsýningin var í 1947. Gunnar Hoydal sigur í bókini um Ingálvur av Reyni, sum Mentunargrunur Studentafelagsins gav út í 1989, at Ingálvur av Reyni, Elinborg Lützen og Bent Restorff sýndu fram í Avhaldinum í 1947.

Ingálvur av Reyni sigur fyrri okkum, at hetta var á Ólavssøku, og hann minnist altur á, at nógv fólk vitjaðu og tey seldu hampuliga væl. Gunnar Hoydal nevni, at tey seldu fyrri 1500 krónur í part, sum varð hildið at vera væl. Ein vanlig ársløn mundi liggja um 7000 krónur tá.

Vit ætlaðu at hava eina framsýning árið eftir, men hon var ikki á Ólavssøku, men í staðin á páska. Hetta komst av, at Hanus Debes Joensen, William Heinesen, Janus Kamban og hini, sum høvdu ábyrgdina í Listafelagnum, høvdu fingið hugskotið at skipa fyrri einari Ólavssøkuframsýning. Tað hildu vit vera í lagi og tóku lut, greiðir Ingálvur frá.

Ólavssøkuframsýningin hevur verið mest sum á hvørjum ári síðani tá. Okk-

urt árið er gloppið burtur ímillum, t.d. var eingin í 1953 og 1965.

Høvuðbriggi

Tryt fólk eru í nevndini, sum ger av, hvørji fólk skulu taka lut, og hvussu nógv verk hvør einstakur skal hava. Tað er synd at siga, at talan er um at sleppa gjøgnum vanligt nálaureyga, og fólk, sum hava roynt seg í hesi nevndini, halda, at tað er torførari uppgáva, enn hon er hjá teimum fimm, sum gera av, hvat skal eiga innivist í várframsýningini, har listarligu krøvini eru væl hægri.

Úttøknevndin - í ár vóru tað Anker Mortensen, Jóna Rasmussen og Kári Svensson - skal hava so nógv í huganum. Tað sigur seg sjálvt, at tey veita kendu listafólkunum innivist, men samstundis skulu tey hava eyguni opin fyrri at veita bæði yngri og eldri óroyndum fólkum, sum hava gávur, innivist og harvið vera við til at geva teimum sjálvsálit og íblástur at halda fram.

Men samstundis skulu tey vísa summum frá sær. M.a. verður kravt, at tað innsendar er máláð seinasta árið, og at málari hevur staðfest, at hann í meiri enn einum føri hevur víst sítt hegni.

Søluframsýning

Fyrsta Ólavssøkuframsýningin var ein søluframsýning, og soleiðis hevur tað verið hvørja ferð síðani tá. Í ár lata tey væl at, Meiri er selt, enn tað var í fjør, og hjá listafólkum tykist tað, sum gongdin skeiva vegin, ið hevur verið kreppuárin, at keypa listaverk, nú er vend hinvegin aftur.

Brúk fyrri

hvørjum øðrum

Nakrir av teimum kendastu málárunum vóru ikki við í Ólavssøkuframsýningini. Onkur hevur útlagt hetta sum mótmæli móti, at so nógv verður tikið við, men tá vit spyrja okkum fyrri, verður tað sagt, at hetta skal ikki takast sum mótmæli móti, at so nógv onnur enn tey kendu og góðtiknu nevni eru við. Millum teirra, ið ikki eru við, kunnu nevast Ingálvur av Reyni, sum fyrri stuttum hevði stóra framsýning í Danmark og á sín lítillaetna hátt ikki helt seg hava nakað, sum var nógv gott at fara á Ólavssøkuframsýningina. Tróndur Patursson, sum fyrri stuttum er komin aftur úr fjareystri

og Olivur við Neyst og Torbjørn Olsen, sum báðir høvdu sjálvstøðugar framsýningar á Ólavssøku.

Røddir eru frammi, sum siga, at best hevði verið, um kendu listafólkini aftur fóru at skipa fyrri framsýning á Ólavssøku, men tað eru mong sjónarmið hesum viðvíkjandi.

Ahugin fyrri at vitja Ólavssøkuframsýningina er væl størri enn fyrri várframsýningina. Í ár vitjaðu næstan tvey túsund í Listaskálanum, meðan talið á vitjandi á várframsýningini plagar at vera niðanfyrri eitt túsund. Summi siga, at hetta boðar frá, at rætta tíðin at hava nógv útvaldu framsýningina, sum nú er um vári, á Ólavssøku, meðan onnur halda, at tað er júst tí so nógv minni kend taka lut, at áhugin fyrri og sølan á Ólavssøkuframsýningini eru so stór, sum tey eru.

Sakna ummælini

Ingálvur av Reyni vitjaði Ólavssøkuframsýningina í ár fleiri ferðir, og hann sigur, at tað var hugaligt at siggja, at tað eru ung og gávurík fólk, sum royna seg, men hann saknar ummælini í bløðunum.

Listafólk vilja hava, at framsýningarnar verða ummældar. Tíverri verður millum lítið og einki gjørt av hesum longur. Í mong ár var tað vanligt, at bløðini høvdu ummælarar. Rikard Long, Karsten Hoydal, Marius Johannesen, William Heinesen og Janus Kamban plagdu at ummæla, og seinnu árin hevur Bárður Jákupsson eisini ummælt onkra framsýning, men tíverri er hetta mestsum dött ið burtur.

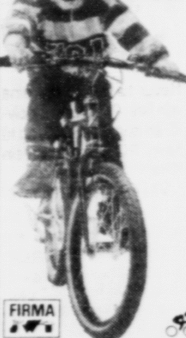



Brúka okkum, tá tú brúkar teg!

Sosialurin - 5 ferðir um vikuna

SÚKKLUR

* allar støddir
* nógv
sløg
& bert
tær
bestu



FIRMA

JOHN W. THOMSEN

Box 10 - 700 Klaksvík
Tlf. 55858 - Fax 57878